

TELEVİZYONDAN

VİDEO-TEYPE

Ivan GROZNY

Elektronik uzmanları evde beğendikleri televizyon parçalarını teype almak ve tekrar seyretmek için üç esas sistem geliştirdiler. Teyp kaset ve kartuçları, gramofon plaklarına benzeyen plaklar ve süper 8 filmli makaralar. Her birinin kendine göre sakınca ve yararları var.

A rtık çok yakın bir gelecekte Televizyonunun başına geçip onda istediğiniz bir kaset, plâk veya filmi oynatabileceksiniz. Evlerde kullanılmak üzere birbirine benzemeyen bir düzine video-kayıt sistemi vardır. Bazıları ses teypinden alışık olduğunuz kasetler veya kartuçlar içerisine kolayca doldurabilen manyetik bantlardır. Başkaları da doğrudan doğruya gramofon plâklarına benzeyen plâklardır, hattâ bunları otomatik pikaplarda gördüğümüz gibi bir kaç tanesi üst üste gelecek şekilde koymak da kabildir. Daha başkaları da âdi sinema filmi, süper 8, kullanılmaktadır. Bütün bu sistemlerin teknik üstünlükleri hakkında kesin bir söz söylemek için zaman daha erkendir. Fakat üç esas kayıt sistemini —plâklar, teyp kaset (veya kartuçları) ve film (makara)— birbirleriyle kıyaslamak pekâlâ kabildir. Eğer video-plâk en popüler TV kayıt sistemi olursa bunun nedeni, gramofon plâğını en popüler kaydedilmiş müzik aracı yapan sebep olacaktır ki, o da plâğın yığın halinde üretim için en uygun ve ucuz kayıt şekli olmasıdır. 20 dakikalık bir süre çalabilen bir plâk bir kaç saniye içinde plâk presesinde basılabilir, fakat bir bant veya filmin kopyesini çıkarmak en yüksek hızlı bir duplikatörde bile birkaç dakika sürer.

Plâğın açık yüzü yalnız kolayca üretilmez, aynı zamanda onun istenilen her noktasına erişebilmek, yani o noktayı seyretmek ve işitmek kabildir. Pikap kolunu birkaç santimetre kaldırmak suretiyle onu istediğimiz yerden tekrar başlatmak kabildir. Böylece istediğimiz bir noktaya varabilmek için metrelerce bantı veya filmi gerisin geriye sarmaya lüzum yoktur. Öte yandan her anda plâğın neresinde olduğunuzu pahalı sayıcılara ihtiyaç olmadan söyleyebilirsiniz. Plâğın üzerinde bulunan pikap kolunun bulunduğu yer size tam olarak plâğın neresinin gösterilmekte olduğunu anlatmaktadır. Hattâ video-plâğı gramofon plâğının yapamadığı bir şeyi daha becermektedir. TV görüntüsü ses gibi devamlı değildir ve ayrı ayrı resmin 525 çizgi alanından meydana gelir, sinema filminin tek tek resimlerden meydana geldiği gibi. Kanalin her tam dairesine düşen bir alan ile video-plâk çalıcısı, aynı kanalı istenildiği kadar tekrar gösterecek şekilde kolayca ayar edilebilir, her an hareketi durdurabilir veya istenilen bir alanda yavaşça ileri veya geri giderek sinemalarda gördüğümüz yavaş hız, zaman mikroskobu = rölanti, resimlerini gösterebilir.

Teknik bakımdan video-plâğı, gramofon plâğına benzemez, sistem bakımından ona

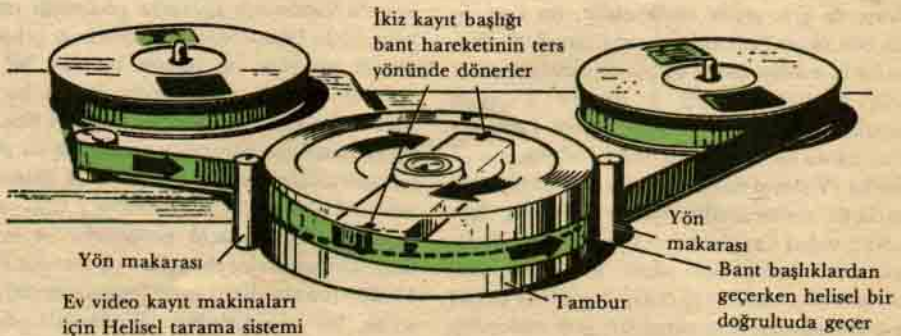
benzemesine rağmen, bir renkli televizyon resmindeki bütün enformasyonun, sinyallerin verilebilmesi için birkaç milyon Hertz'lik bir banda ihtiyaç vardır, oysa bir gramofon plâğında sesin kaydı için yalnız 20.000 Hertz'e ihtiyaç vardır. Böylece yeni plâklar her santimetre kanal içinde yalnız daha fazla "bilgi" taşımakla kalmayacak, pikap başlığının etrafında da daha hızlı dönmek zorunda kalacaktır : şu anda video-plâklarının çoğu dakikada 1800 devir yapmaktadırlar, (yalnız RCA'nın plâğı dakikada 400 devirle dönecektir) ki bunlar dakikada 33 1/3 devir yapan uzan çalan LP plâklarına oranla çok büyük hızlarla döneceklerdir, demektir. Tabii bir plâk ne kadar çabuk dönerse, o kadar çabuk biter (25 dakika süren bir LP plâğı dakikada 1800 devirle dönerse bu ancak 28 saniye sürer), bu yüzden video-plâklarının uzun çalan kanalları daha ince olmak zorundadır - santimetre başına 1200-5000 kanal, ki gramofon plâklarında ise santimetre başına 80 - 120 kanal düşer.

Bu çok ince resim ve müzik ile dolu, pahalı kanalları bozmadan içindekileri açığa çıkarabilmek için oldukça güç teknik buluşlara ihtiyaç vardır. Plâk sisteminin bu yılın sonlarına doğru ilk olarak piyasaya çıkması beklenen Teldec, "bilgileri" mikroskopik tepe ve vadiler şeklinde yumuşak bir plâk düzeyi üzerine basmakta, bunlar da özel iğne ile kanalın arasındaki baskı altında düzleşmektedir. İğnenin geçtiği her noktadaki basınç farkları pikap kutusuna iletilmekte ve iğne o noktadan ayrılır ayrılmaz yumuşak düzey gene eski yerine gelmektedir.

MCA ve Philips fabrikaları ise sinyallerini mikroskopik "kuyular"ın helisel kalıpları halinde kaydetmekte, bunlar da metalize plâstik plâkların üzerlerine gelen bir laser ışını bir foto elektronik pikap üzerine yansıtılmaktadır. Bir iki fabrikanın sistemleri birbirinin benzeri olduğu için MCA ve Philips, sistemlerini bir standart şekle sokmak için bir araya geldiler. Zenith ile RCA da plâk sistemi üzerinde çalışmaktadırlar, fakat şimdiye kadar herhangi bir ayrıntıyı açıklamış değillerdir.

Video-plâklarının bir sakıncalı tarafı bunların gramofon plâklarından çok daha pahalıya mal olmalarıdır, bu yüzden böyle bir video-plâk kütüphanesi meydana getirmek deşetli pahalıya mal olacaktır. Öte yandan insan bir video-plâğın dan birçok kez çalacağı bir gramofon plâğından çok daha çabuk bıkanabilir. Bu yüzden bunları satınalmaktan ziyade kiralamak daha uygun olur. Bu bakımdan plâk sistemine bel bağlanmadan önce öteki sistemlerin de bir gözden geçirileceği tabiidir.

Işın burasında kaset veya kartuç içindeki video bantlara sıra gelir. Kiralama bakımından da bant plâğa nazaran daha elverişlidir, çünkü onun yüzü kolay kolay plak gibi bozulmaz. Bu üstünlüğü yüzünden üretme maliyetinin biraz daha fazla olmasına bile bakılmaz. Hatta kasetler bu kiralama piyasası gözönünde tutulacak şekilde yapılır. Bu sistemin bugün piyasada bulunan örneklerine göre (ki ona Cartrivision denmektedir) bant oynatıldıktan sonra Kartuç içinde bir daha çevrilmemekte, yani böylece bir defadan fazla oynatılamamaktadır. Bandı tekrar gerisin

Adi bir teyp (magnetofon) saniyede birkaç milyon kez hareket eden video sinyallerini kaydedebilmek için çok yavaştır. Bunun için helisel tarama adı verilen bir sistem kullanılır. İki kayıt başlığı, yatay olarak döner, bant ise köşegenel olarak onların önünden geçer, şekilde gösterildiği gibi. Bu sayede saniyede birkaç yüz santimetrelık bir hız elde edilir ve böylece evde video sinyallerinin kaydı kabil olur.

geriye çevirmek için kiraya veren mağazada özel bir aygıt bulunmaktadır. Hatta bugün yalnız ticarî müesseseler ve göz ve kulağa hitap eden eğitim için kullanılan modellerde Kartucun üstündeki bir sayacın bandın kaç kere oynandığını göstermesi söz konusudur.

Daha önemli bir nokta teyp sisteminde bandı sizin de evde beğendiğiniz TV programlarıyla doldurabilme olanağına sahip olmanızdır, böylece onları televizyonunuzda istediğiniz zaman oynatabilir, dostlarınıza gösterebilirsiniz, hatta birkaç kanallı televizyon sistemlerinde, bir kanal seyrederken öteki kanalda başka bir cihazdan teype alabilirsiniz. Bundan başka bir video sinema makinesiyle kendi hayatınızı filme alabilir ve televizyonda gösterebilirsiniz. Hatta eğer bu iş için harcayacak paranız varsa, bugünden bir super 8 sinema makinesini andıran TV kamera/kayıt makinesini satın alabilirsiniz. Şimdilik bu kameralar yalnız siyah - beyaz resim çekerler. Onların renklileri ise amatörlerin pek yanlarına yaşanamayacağı kadar pahalı şeylerdir.

Ev sinema filmlerindeki kadar kolay olmasa bile, teypte bazı sahneleri çıkarmak veya yerlerini değiştirmek bir nevi redaksiyon işi yapmak kabildir. Buna karşılık teypler zamanla çabuk aşınır ve yanlışlıkla da silinebilir. Bu yüzden film sistemleri daha güvenlidir. Süper 8 film sisteminin kullanılması gittikçe daha fazla tavsiye edilmektedir, bu hususta esas öneri ünlü fotoğraf ve sinema firması Eastman Kodak'tan gelmektedir. Bir video-aracı olarak süper 8 film üzerine de çok şeyler söylenebilir. Bir kere şu anda bile süper 8 filmine alınmış birçok tiyatro, opera v.b. eserler vardır ve birçok laboratuvarlar büyük filmlerden süper 8 üzerine kopyeler yapmakla meşguldürler. Süper 8 aynı zamanda milletlerarası bir standarttır. Aynı film Avrupa ve Amerika TV sinyal standartlarıyla donatılmış olan cihazlarda oynatılabilir, yalnız bir kıta için yapılmış video kayıtlarından öteki kıtada faydalanılmaz. Taşınabilen süper 8 renkli kayıt makineleri (kameralar) 50 dolara kadar her büyük fotoğraf mağazasından alınabilir; sesli makineler ise birkaç yüz dolardır.

Bütün video sistemleri gibi süper 8 video makinesi bir tek televizyon cihazını, veya büyük bir salondaki bir kaç cihazı ayrı zamanda çalıştırabilir. Süper 8'in başka bir üstünlüğü de televizyon cihazına bağlı olmadan da normal projeksiyon makinalarıyla gösterilebilmesidir.

Ayrıca sırf video kayıt sisteminde kullanılmak üzere daha başka firmalar tarafından geliştirilen filmler de vardır, ünlü CBS 1969'da özel 8.75 mm lik bir film ortaya çıkarmıştır, bunda görüntü optik olarak değil, elektronik olarak meydana gelmektedir, esas itibarıyla doğrudan doğruya siyah - beyaz film olarak kullanılan bu sistemde ayrıca buna paralel bir film üzerindeki kodlu sinyaller sayesinde ekranda renkli resimler görmek de kabil olmaktadır. Film hareket eden bir elektronik ışın tarafından tarandığından sinema filmlerindeki gibi tek tek ilerlemesi ve durmasına da lüzum kalmamakta ve devamlı (bir teyp bandı gibi) hareket etmektedir. Bu yüzden projeksiyon makinelerinde dişli hareket mekanizmalarına da lüzum kalmamaktadır. EVR adını alan bu sistem gerçi reklâmlarında ileri sürülen gelişmeğe daha erişememişse de ortadan da tamamiyle kalkmış değildir. Aynı şey RCA'nın Holo Tape Selecta Vision'u için de söylenebilir. Holo Tape isminden de anlaşılacağı gibi görüntüsü bir hologram olan bir sistemdir ve ekranda görülmesi bir laser ışını tarafından sağlanır.

Holografik görüntüler "filmin", çerçevenin bütün kısımlarına dağılmış olduğundan toz, delikler veya herhangi bir leke resmin kendisini etkileyemez. Bunlar yalnız genel görüntüyü biraz bulandırabilirler. Holo Tape görüntüler fiziksel bakımdan katı bir plâstik filme kalıplanmıştır, RCA'nın iddiasına göre bir süre sayesinde Holo Tape bant, film veya EVR'den çok daha ucuza mal olacaktır. Bu sonbaharda RCA Mag Tape Selecta Vision'unu piyasaya çıkarması ummaktadır, Holo Tape üzerinde laboratuvar çalışmaları devam etmekte ve bunun bir kaç yıl daha süreceği tahmin edilmektedir. Bütün bu video sistemlerinden acaba hangisi standart olacaktır? Bizim kanımıza göre piyasa sonunda bir plâk ve bir tape sistemini kabul edecek, plâk sistemi hem satılacak hem kiraya verilecek, teyp sistemi televizyondan alınacak programlar ve ev sineması için kullanılacak, ayrıca da mevcut süper 8 filmleri (ve slaydları) evde (televizyonda) gösterecek bir projektörden de faydalanılacaktır. Renkli slaydların TV ekranında gösterilmesinin ne faydası olabilir? Bu sayede renk tonları değiştirilerek aslında film üzerindeki çok daha güzel renkli resimler elde edilebilir. TV ekranda genellikle o zaman ev sinema perdelerinden daha büyük olacaktır. Fakat bu öykünün başka bir yönüdür.